

prostředků, ale jen do určité výše (např. do výše předpokládané náhrady škody, která bude předmětem řízení ve věci samé). Judikatura se k tomu vyjádřila tak, že: „*Návrh na nařízení předběžného opatření musí vycházet z vymáhané pohledávky v řízení o věci samé. Proto není zásadně důvod vyhovět návrhu, jímž se navrhovatel domáhá ‚zmrazení‘ veškerých finančních prostředků na účtu povinného; za splnění ostatních podmínek lze vyhovět návrhu na zákaz dispozic s prostředky, které vymáhanou částku nepřevyšují.*“¹⁰⁹

K dalšímu svým způsobem specifickému petitu dochází při uplatňování nároku na odstranění závadného stavu spočívajícího v nekalosoutěžním jednání rušitele. Zvláště v takovém případě je totiž nezbytné formulovat petit tak, aby uplatněním odstraňovacího nároku nedošlo k nevratnému stavu. Takové důsledky jsou u předběžného opatření vyloučeny. To ovšem neznamená, že by uplatnění odstraňovacího nároku bylo zcela vyloučeno.

Přípustné bude, aby bylo navrhováno odstranění klamavé reklamy umístěné na internetových stránkách rušitele. Důsledkem totiž nebude nevratný stav; reklama může být v budoucnu znovu na internetových stránkách umístěna (např. nebude-li v řízení ve věci samé shledána klamavou). Naopak bude-li navrhováno, aby rušitel zlikvidoval určité zboží pro jejich klamavé označení, nelze očekávat, že bude návrhu vyhověno. Nařízení takového předběžného opatření by bylo nepřípustné, jelikož by mělo nepochybně za následek nevratný stav.

1.7 Rozhodnutí

O návrhu na nařízení předběžného opatření musí být soudem rozhodnuto bezodkladně. Nehrozí-li však nebezpečí z prodlení, může být o návrhu rozhodnuto až do 7 dnů od jeho podání.

Ačkoliv je z dikce občanského soudního řádu zřejmé, že bezodkladné rozhodování má být pravidlem, zatímco lhůta 7 dnů nastupuje až sekundárně, rozhodují soudy ve věcech nekalé soutěže nejčastěji právě až ve lhůtě 7 dnů. Pokud však dojde k situaci, kdy bude namíste rozhodnout bezodkladně s ohledem na nebezpečí z prodlení, musí být takové rozhodování zajištěno i mimo pracovní dobu soudu. V této souvislosti musí být u každého soudu zajištěn tzv. dosažitelný soudce.¹¹⁰

¹⁰⁹ Usnesení Vrchního soudu ze dne 29. května 2012, č. j. 2 Cmo 164/2012-571. In: JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu.* Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 463.

¹¹⁰ JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu.* Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 452–453.

Uvedená povinnost stanovená občanským soudním řádem ukládající soudu povinnost rozhodnout ve stanovené lhůtě se vztahuje nejen na rozhodnutí, kterým bude předběžnému opatření vyhověno, ale rovněž na rozhodnutí, kterým bude návrh odmítnut či zamítnut anebo řízení zastaveno.

Důsledkem krátkých lhůt pro rozhodování soudu je, že je prakticky vyloučeno, aby bylo nařízeno jednání. Ve věcech týkajících se nekalé soutěže rozhoduje soud zpravidla tzv. „od stolu“.

1.7.1 Odmítnutí návrhu

Odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření je poměrně frekventovaným způsobem rozhodnutí, jímž se podanému návrhu nevyhoví. V zásadě je tento způsob rozhodnutí důsledkem nedodržení požadavků stanovených občanským soudním řádem.

Důvodem k odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření je, neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý. Musí se však zároveň jednat o takové nedostatky návrhu, pro které nelze pokračovat v řízení.

Náležitosti návrhu ve smyslu § 75a OSŘ jsou obsaženy v § 75 odst. 2 a 3 OSŘ. Typicky se může jednat o nedostatek ve formulaci petitu, který by měl za následek nevykonatelnost usnesení, jímž by mělo být návrhu vyhověno.

Návrh bude soudem odmítnut, aniž by soud vyzval navrhovatele k odstranění vad podání. V opačném případě by byl potlačen charakter předběžného opatření jakožto účinného a rychlého nástroje k nápravě závadného stavu.

Navrhovateli totiž nic nebrání, aby po vydání usnesení, kterým byl návrh odmítnut, podal návrh nový, v němž zohlední vady původního podání. Takový postup se jeví vhodnějším, než kdyby soud vyzýval navrhovatele k odstranění vad podání. Bude totiž na navrhovateli, aby si vyhodnotil, zda v důsledku pochybení při podání návrhu již neztrácí předběžné opatření svůj smysl a nebude-li tedy postačovat např. jen podání žaloby ve věci samé, či zda důvody pro nařízení předběžného opatření trvají, a podá tedy návrh nový.

Přestože se nepřipouští, aby soud aplikoval § 43 odst. 1 OSŘ a vyzval navrhovatele k odstranění vad podání, není vyloučeno, aby byly případné vady návrhu na nařízení předběžného opatření odstraněny přímo navrhovatelem. Vady lze přitom odstranit až do rozhodnutí odvolacího soudu o odvolání proti usnesení o odmítnutí podaného návrhu.¹¹¹

¹¹¹ DAVID, L., IŠTVÁNEK, F. et al. *Občanský soudní řád. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, str. 316.

Uvědomí-li si navrhovatel vady svého podání včas, může dokonce vady odstranit již pro účely rozhodování soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření. S ohledem na § 75c odst. 4 OSŘ je totiž pro nařízení předběžného opatření rozhodující stav v době rozhodování soudu o předběžném opatření.

Ani pozdější náprava vad podání ze strany navrhovatele není vyloučena. „Důležitá je návaznost komentovaného ustanovení [tj. § 75a OSŘ – pozn. autora] na § 210a, protože usnesení o odmítnutí návrhu je jedním z rozhodnutí, které může soud prvního stupně v rámci autoremedury změnit k odvolání navrhovatele tak, že mu v celém rozsahu vyhoví ... Tato úprava odpovídá charakteru předběžného opatření, u kterého platí, že v případě jakéhokoliv oddálení věcného (vyhovujícího nebo zamítavého) rozhodnutí o návrhu hrozí předem zmaření jeho smyslu.“¹¹² Budou-li tedy odstraněny vady v rámci podaného odvolání, nemusí ani k zásadnímu oddálení věcného rozhodnutí dojít.¹¹³

Z uvedeného je zřejmé, že proti usnesení o odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření je odvolání přípustné. Zpravidla ovšem bude vhodnější, jak bylo naznačeno výše, podání nového návrhu na nařízení předběžného opatření, ve kterém již budou zohledněny vady podání vytýkané soudem.

Z nápravy vad podání však existují určité výjimky, kdy autoremeduru, či vyhovění návrhu v rámci odvolacího řízení, nelze očekávat. Takovým případem bude podmínka složení jistoty ve smyslu § 75b odst. 1 OSŘ. Důsledkem nesplnění uvedené povinnosti bude odmítnutí návrhu a ani dodatečné splnění povinnosti složit jistotu nebude okolností, která by vedla k vyhovění návrhu.¹¹⁴

Usnesení, kterým byl návrh odmítnut, musí být řádně odůvodněno. Odůvodnění má přitom poskytnout navrhovateli návod k odstranění vad při případném podání dalšího návrhu. Ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ, které upravuje zjednodušené odůvodnění usnesení, se tudíž nepoužije.

1.7.2 Zamítnutí návrhu

Zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření představuje rozhodnutí, které soud vydá po „meritorním“ posouzení návrhu. Soud návrh zamítne, nebude-li prokázáno, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků,

¹¹² JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 443.

¹¹³ Postup soudu prvního stupně, jímž by v rámci autoremedury změnil své rozhodnutí, bude nicméně bohužel spíše výjimečný.

¹¹⁴ K existenci názoru, že lze uvedenou povinnost splnit i později, srov. JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 446.

nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Soud návrh zamítne rovněž v případě, pokud nebudou osvědčeny skutečnosti rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.

Prokazování a osvědčování rozhodných skutečností je natolik podstatné, že nenaplnění tohoto požadavku povede vždy k zamítnutí návrhu.

Vrchní soud v Praze se ve svém rozhodnutí vyjádřil k dalšímu z důvodů vedoucích k zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření, když návrh považoval za nepřipustně upravující faktické poměry účastníků (nikoli právní): *„... předběžné opatření ,není možné vydat tam, kde by šlo o úpravu vztahů faktických nikoli právních, přičemž by nešlo o úpravu předběžnou, ale ve svých důsledcích konečnou‘. Navíc podle jeho názoru předběžné opatření nemůže svým obsahem kopírovat rozhodnutí ve věci samé, protože by v podstatě činilo takové rozhodování nadbytečným. Návrh na nařízení předběžného opatření tak, jak byl stěžovatelkou formulován, podle zjištění odvolacího soudu nepřipustným způsobem upravoval faktické poměry mezi účastníky, a tím předjímal rozhodnutí ve věci samé, neboť navrhovaným předběžným opatřením se ukládala povinnost vedlejšímu účastníkovi vyplývající z uzavřené smlouvy, to vše za situace, kdy stěžovatelka v podstatě shodně hodlala formulovat i své žalobní žádání.“*¹¹⁵

Podle judikatury není přípustné, aby bylo vydáno usnesení, kterým by byl uložen zákaz užívat obchodní firmu zapsanou v obchodním rejstříku. Vrchní soud v Praze k tomu uvedl: *„Podle § 8 obch. zák. je obchodní společnost nejen oprávněna, ale i povinna činit právní úkony pod obchodní firmou, kterou má zapsánu v obchodním rejstříku. Proto nelze rušitele práv k obchodní firmě předběžným opatřením omezit v jeho právu užívat v rejstříku zapsané obchodní firmy“.*¹¹⁶ Pokud bude takový návrh podán, měl by být zamítnut.

1.7.3 Zastavení řízení

Zastavení řízení je procesním důsledkem, jehož základem je nedostatek podmínek řízení. Obecně lze uvést, že k zastavení řízení vede jak neodstranitelná vada řízení, tak odstranitelná vada řízení, která však odstraněna nebyla. Posledně uvedené je však v případě předběžných opatření výrazně potlačeno, když soud s ohledem na krátké lhůty pro vydání rozhodnutí o předběžném opatření při nedostatku podmínek řízení vydá usnesení o zastavení řízení, aniž by vyzýval

¹¹⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. listopadu 2008, č. j. 12 Cmo 379/2008-61. In: Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. února 2009, sp. zn. III. ÚS 110/09.

¹¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. ledna 2013, č. j. 3 Cmo 405/2012-74. In: JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 462.

navrhovatele k odstranění nedostatku podmínek řízení. V případě nedostatku podmínek řízení na straně navrhovatele ve smyslu § 75a a § 75b odst. 2 OSŘ je však procesním důsledkem odmítnutí návrhu, nikoliv zastavení řízení.

Zatímco použití § 43 OSŘ je v případě předběžných opatření výslovně vyloučeno, k ustanovení § 104 odst. 2 OSŘ se platná právní úprava nevyjadřuje.

Usnesení o zastavení řízení soud vydá nejen při nenaplnění podmínek řízení, ale i při existenci negativní podmínky řízení spočívající v překážce *rei iudicatae* nebo *litispendence*.

Bylo-li řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření zastaveno, doručuje se příslušné usnesení jen navrhovateli. Uvedené platí rovněž v případě, byl-li návrh na nařízení předběžného opatření zamítnut nebo odmítnut. Ten, proti němuž návrh na nařízení předběžného opatření směřuje, se tedy o podání návrhu ani nedozví.

Přesto však mohou mít (a zpravidla i mít budou) jednotlivé subjekty zájem, aby se o podání návrhu na nařízení předběžného opatření, byť podaného neúspěšně, dozvěděly. Proto předpokládá-li určitý subjekt, že by proti němu mohl být návrh např. ze strany některých konkurentů podán (považuje-li např. své jednání za hraniční se zákonem, resp. s pravidly na ochranu proti nekalé soutěži), nezbyvá, než se iniciativně dotazovat u potenciálně příslušných soudů, resp. u jejich informačních oddělení, zda proti nim neevidují podaný návrh. Bude-li proces zjišťování pozitivní, nic účastníku řízení nebrání, aby se domáhal umožnění nahlédnout do spisu. Překážkou pro nahlédnutí do spisu podle autora této práce není § 76g OSŘ, tj. i když mu není *ex lege* doručováno rozhodnutí, kterým se podanému návrhu na nařízení předběžného opatření nevyhoví.

1.7.4 Vyhovění návrhu

Shledá-li soud, že jsou splněny předpoklady pro nařízení předběžného opatření, vydá usnesení o nařízení předběžného opatření, kterým podanému návrhu vyhoví. Při ukládání povinnosti soud vychází z § 76 odst. 1 OSŘ.

Nejedná-li se o nařízení předběžného opatření po zahájení řízení podle § 102 odst. 1 OSŘ nebo nebyla-li žaloba ve věci samé podána společně s návrhem na nařízení předběžného opatření, uloží soud navrhovateli, aby podal u soudu návrh na zahájení řízení (žalobu).

Výrok usnesení o nařízení předběžného opatření musí být natolik určitý, aby mohlo být rozhodnutí vykonatelné.

Písemné vyhotovení usnesení, kterým je zcela vyhověno návrhu, nemusí v souladu s § 169 odst. 2 OSŘ obsahovat odůvodnění. Uvedené potvrzuje i stanovisko občanskoprávního a obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu

ČR, kde se uvádí, že „... návrhu ‚nikdo neodporoval‘, aniž by přitom bylo (mělo být) významné například to, že námitky proti žalobě nebo jinému návrhu nebyly vzneseny proto, že řízení má jen jediného účastníka (navrhovatele), že ostatní účastníci s návrhem výslovně souhlasili, nebo že o návrhu se rozhoduje podle zákona bez slyšení účastníků a s návrhem tedy vůbec nebyli před rozhodnutím o něm seznámeni. ... odůvodnění rozhodnutí o vyhovění návrhu totiž ani v posléze uvedeném případě nemůže – s ohledem na to, že vychází (může vycházet) jen z údajů a informací poskytnutých soudem navrhovatelem, které jako jediné jsou (mohou být) jeho podkladem – pro další průběh řízení nic významného přinést (odůvodnění by v takovém případě mohlo představovat jen ‚převzetí‘ navrhovatelových argumentů, což je ostatně ‚nepochybné‘ už z toho, že návrhu bylo vyhověno). ... Vyhoví-li soud zcela návrhu na nařízení předběžného opatření, jemuž nikdo neodporoval, nelze důvodně odmítat postup podle ustanovení § 169 odst. 2 o. s. ř. s poukazem na požadavek přezkoumatelnosti usnesení soudu prvního stupně.“¹¹⁷

V případě odvolacího řízení lze totiž postup soudu prvního stupně přezkoumat s ohledem na obsah spisu (návrh a připojené listiny, jichž se navrhovatel dovolává), se kterým se soud prvního stupně ztotožnil.¹¹⁸

V souladu s § 76c OSŘ je nezbytné rozlišovat okamžik vydání usnesení o nařízení předběžného opatření, vyhlášení usnesení o nařízení předběžného opatření a doručení usnesení o nařízení předběžného opatření.

Předběžné opatření je považováno za vydané v okamžiku, kdy se soud rozhodne, že podanému návrhu vyhoví. Nejčastěji se jedná *de facto* o tzv. rozhodnutí od stolu. Přitom není rozhodné, že usnesení o nařízení předběžného opatření nebylo doposud vyhotoveno. Za datum vydání je však považováno datum, které je uvedeno v písemném vyhotovení příslušného usnesení.¹¹⁹

Ani vyhlášení usnesení o nařízení předběžného opatření nevyžaduje, aby bylo v tomto okamžiku již vyhotoveno písemné rozhodnutí. Na rozdíl od dor-

¹¹⁷ Stanovisko občanskoprávního a obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. června 2007, sp. zn. Cpjn 19/2006.

¹¹⁸ Tamtéž: „Protože rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření nespočívá na výsledcích dokazování, závěru o skutkovém stavu nebo na právním posouzení věci, ale na splnění podmínek a předpokladů vyjádřených zejména v ustanovení § 75c odst. 1 o. s. ř., je odvolací soud způsobilý přezkoumat správnost usnesení soudu prvního stupně o nařízení předběžného opatření, i když jeho písemné vyhotovení neobsahuje odůvodnění. Usnesení, jehož písemné vyhotovení v souladu se zákonem neobsahuje odůvodnění, nemůže být považováno za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů podle ustanovení § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř.“

¹¹⁹ JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 468.

učování usnesení však tato fáze navíc nenastává ve všech případech. K vyhlášení usnesení soud přistupuje jen za předpokladu, že jsou pro to splněny podmínky. Usnesení se navíc vyhláší jen tomu, komu se ukládá určitá povinnost, nikoliv navrhovateli.¹²⁰

Považuje-li navrhovatel za nezbytné, aby bylo o návrhu na nařízení předběžného opatření rozhodnuto bezodkladně, může ve svém návrhu uvést, že požaduje bezodkladné vyhlášení předběžného opatření účastníku, kterému má být uložena povinnost. Soud však k bezodkladnému vyhlášení přistoupí jen za předpokladu, že je potřeba zatímní úpravy poměrů nebo nutnost odvrácení hrozby zmaření výkonu soudního rozhodnutí skutečně akutní. Právní teorie v takovém případě hovoří o tzv. rychlém režimu předběžného opatření.

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo je-li zde nebezpečí z prodlení (stačí, bude-li splněna jedna z uvedených podmínek), soud návrhu vyhová. Soud si však uvedené může vyhodnotit sám, a nemusí proto k vyhlášení přistoupit jen na návrh.

Za určitých okolností může být žádoucí, aby soud přistoupil k vyhlášení usnesení na místě samém, tj. např. v místě, kde dochází k nekalosoutěžnímu jednání (nedojde-li k vyhlášení usnesení přímo u soudu). Uvedené může najít uplatnění mimo jiné při jednorázovém prodeji zboží ze strany rušitele třetím osobám (prodej padělaného zboží naplňující skutkovou podstatu vyvolání nebezpečí záměny), je-li tomu, kdo je nekalosoutěžním jednáním dotčen (navrhovateli), známo místo, kde se má prodej uskutečnit (místo a čas vykládky kontejneru s padělaným zbožím apod.).

Ani rozhodnutí o vyhlášení usnesení na místě samém není podmíněno návrhem ze strany navrhovatele. Lze si však jen obtížně představit, že by soud mohl přistoupit k vyhlášení usnesení na místě samém přinejmenším bez součinnosti navrhovatele. Navrhovatel totiž bude muset vylíčit takové skutečnosti, aby bylo možné určit místo a případně i čas za účelem dostavení se na místo samé.

Pokud soud dospěje k závěru, že je namístě předběžné opatření vyhlásit, není nutné čekat na písemné vyhotovení usnesení. Předběžné opatření se vyhlásí a sepíše se o tom protokol. V žádném případě se však nepřipouští diskuze s tím, proti komu návrh směřuje nebo komu se ukládá určitá povinnost, či výslech účastníka. K vyhlášení se totiž přistupuje výlučně tehdy, rozhodne-li

¹²⁰ K tomu srov. ustanovení § 168 odst. 1 OSŘ, podle něhož se usnesení vyhláší přítomným účastníkům.

se již soud, že předběžné opatření nařídí, nikoliv snad proto, aby si teprve o věci učinil úsudek.¹²¹

Po vyhlášení usnesení o nařízení předběžného opatření je nutné vyhotovit usnesení ještě písemně. Pokud by k vyhlášení usnesení nedošlo (ať již z důvodu, že soud nevyhověl návrhu na vyhlášení usnesení, nebo se z vlastní iniciativy pro vyhlášení usnesení nerozhodl), bude přesto nutné zpracovat písemné vyhotovení usnesení o nařízení předběžného opatření. Jedná se *de facto* o materiální vyjádření rozhodnutí soudu.

Stejnopis usnesení, kterým se vyhovuje podanému návrhu, je nutné doručit účastníkům řízení, příp. jejich zástupcům, jakož i těm, kterým byla předběžným opatřením uložena určitá povinnost. Usnesení o nařízení předběžného opatření musí soud odeslat ve lhůtě 3 dnů ode dne vyhlášení usnesení, příp. ve lhůtě 3 dnů ode dne jeho vydání, nebylo-li vyhlášeno.

Jiným účastníkům než navrhovateli se spolu se stejnopisem usnesení zasílá rovněž návrh na nařízení předběžného opatření. Účelem je, aby se ostatní účastníci mohli podrobněji seznámit s důvody pro nařízení předběžného opatření s ohledem na skutečnost, že se usnesení o nařízení předběžného opatření neodůvodňuje (k tomu viz výše).

Vzhledem k ustanovení § 79 odst. 3 OSŘ, podle něhož se účastníkům doručuje návrh na zahájení řízení do vlastních rukou, je nutné i návrh na nařízení předběžného opatření, který se zasílá spolu s usnesením, doručit do vlastních rukou.

Ukládá-li předběžné opatření účastníku, aby nenakládal s určitou nemovitou věcí, která je předmětem evidence v katastru nemovitostí, zasílá se stejnopis usnesení rovněž příslušnému katastrálnímu úřadu.

V souladu s § 151 odst. 1 OSŘ rozhoduje soud o náhradě nákladů řízení v rozhodnutí, jímž se u něho řízení končí. Takovým rozhodnutím usnesení o nařízení předběžného opatření není. O náhradě nákladů řízení tak bude rozhodováno až v rozhodnutí ve věci samé.¹²²

¹²¹ JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 466.

¹²² Naproti tomu se o náhradě nákladů řízení rozhoduje v případě odmítnutí či zamítnutí návrhu anebo při zastavení řízení, jelikož těmito rozhodnutími se řízení končí. Ostatním účastníkům vyjma navrhovatele se však tato rozhodnutí ani nedoručují, a proto ani v těchto případech nebývá přiznávána náhrada nákladů řízení.

1.7.5 Právní moc a vykonatelnost

Z pohledu účastníků řízení je významným momentem nabytí právní moci a vykonatelnosti soudního rozhodnutí. Zatímco vykonatelnost je rozhodující pro možnost vynutit si dodržování příslušného usnesení o nařízení předběžného opatření, právní moc vyjadřuje zásadně nezměnitelnost příslušného soudního rozhodnutí (tj. možnost nápravy, resp. změny rozhodnutí v odvolacím řízení) a úzce souvisí s principem právní jistoty.

Právní moc

Právní teorie rozlišuje materiální právní moc a formální právní moc. Stav, kdy je usnesení závazné a zásadně nezměnitelné, je označován za materiální právní moc. S materiální právní mocí jsou spojovány hmotněprávní účinky na právní poměry účastníků řízení. Přestože je rozhodnutí považováno za zásadně nezměnitelné, nejedná se o nezměnitelnost absolutní. Nelze totiž vyloučit např. podání mimořádného opravného prostředku. V případě usnesení o nařízení předběžného opatření k tomu navíc přistupuje institut zániku předběžného opatření podle § 77 OSŘ. Nezměnitelnost je proto v určitém smyslu oslabena tím, že předběžné opatření má jen dočasný charakter.

Zatímco materiální právní moc se vztahuje k předmětu řízení, formální právní moc dopadá na vztah k řízení vyjadřující, že podání řádného opravného prostředku je vyloučeno. Formální právní moc má tedy následky procesní, spočívající v ukončení řízení.¹²³ To ovšem neznamená, že by materiální a formální právní moc byly vzájemně oddělitelné. Naopak, formální a materiální právní moc se podmiňují natolik, že působí vedle sebe (působí současně).¹²⁴

Právní moc usnesení o nařízení předběžného opatření se určí podle § 159 ve spojení s § 167 odst. 2 OSŘ. Právní moc tedy nastane uplynutím lhůty pro podání odvolání, která činí 15 dní. Lhůta pro podání odvolání však může být delší, a to např. za situace, obsahuje-li usnesení o nařízení předběžného opatření nesprávné poučení o lhůtě pro podání odvolání nebo je dokonce neobsahuje vůbec.¹²⁵

Pro určení lhůty pro podání odvolání je zásadní okamžik, kdy bylo usnesení o nařízení předběžného opatření doručeno účastníkům řízení. V této souvislosti může nastat situace, že je usnesení doručeno běžným způsobem, nebo tzv. fik-

¹²³ DVOŘÁK, B. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí. Procesní studie*. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 46.

¹²⁴ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. et al. *Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2014, str. 279–280.

¹²⁵ K případům prodloužení lhůty pro podání odvolání srov. § 204 odst. 2 OSŘ.

cí.¹²⁶ Je-li doručeno běžným způsobem (tj. převezme-li si účastník písemné vyhotovení usnesení), počíná běžet patnáctidenní lhůta pro podání odvolání den následující po doručení předmětného usnesení (ať již bude usnesení převzato při prvním pokusu o doručení nebo až v průběhu lhůty pro doručování náhradním způsobem). Obdobné důsledky nastanou, odepře-li účastník převzít si usnesení, ačkoliv byl o následcích odepření přijetí písemnosti poučen.

V případě, že si účastník rozhodnutí nepřevzme, je doručováno náhradním způsobem, což spočívá ve skutečnosti, že patnáctidenní lhůta pro podání odvolání počíná běžet až po uplynutí deseti dnů od doby, kdy je zásilka připravena k vyzvednutí (tzv. fikce doručení).¹²⁷

Případně-li poslední den lhůty pro podání odvolání na den pracovního klidu (sobotu, neděli nebo svátek), je v souladu s § 57 odst. 2 OSŘ možné podat odvolání ještě nejbližší následující pracovní den. Den následující po uplynutí lhůty pro podání odvolání nabývá usnesení o nařízení předběžného opatření právní moci.

Odvolací lhůta může rovněž marně uplynout a usnesení o nařízení předběžného opatření nabude právní moci, přestože bylo odvolání podáno. Uvedená situace nastává v případě, že odvolání bylo podáno osobou, která k tomu není oprávněna, nebo bylo-li odvolání podáno opožděně.

Posledně uvedené může nastat např. v případě, že je vydáno opravné usnesení (např. pro chyby v psaní, překlepy apod.), přičemž opravné usnesení obsahuje poučení o odvolání proti opravnému usnesení, jakož i poučení o odvolání proti opravovanému usnesení (tj. ve vztahu k usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření).

Podle judikatury Nejvyššího soudu ČR¹²⁸ neotevívá opravné usnesení lhůtu pro podání odvolání proti opravovanému usnesení, jestliže se změna obsahově

¹²⁶ S ohledem na obsáhlost materie upravující otázku doručování je problematika doručování v této publikaci značně zobecněna a nenabízí vyčerpávající přehled způsobů doručování a situací, které mohou při doručování usnesení nastat.

¹²⁷ Ustanovení § 49 odst. 4 OSŘ.

¹²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. června 2004, sp. zn. 29 Odo 310/2002: „... *ne každá oprava chyby v psaní ve výroku soudního rozhodnutí má (musí mít) za následek nové otevření lhůty k podání odvolání proti opravenému rozhodnutí, jak je předjímá ustanovení § 204 odst. 1, věty druhé, o. s. ř. ... Tam, kde se chyba v psaní projeví jen formálně (např. vynecháním spojovací částky, vadným rozdělením slova, špatným umístěním nebo užitím členících znamének či prostým překlepem), nikoliv však obsahově, nebude její oprava důvodem pro nové otevření lhůty k podání odvolání proti opravovanému výroku.*“

nedotýká práv a povinností účastníků řízení. Na této skutečnosti nic nemění, obsahuje-li rozhodnutí poučení o přípustnosti odvolání.¹²⁹

Vrchní soud v Praze¹³⁰ pak opakovaně dovodil, že se uvedené závěry uplatní i tehdy, neuplynula-li doposud lhůta pro podání odvolání (tj. bylo-li opravné usnesení obsahující nesprávné poučení vydáno v průběhu lhůty pro podání odvolání proti nařízenému předběžnému opatření). Opravné usnesení by totiž v opačném případě bezdůvodně prodlužovalo lhůtu pro podání odvolání, což nelze připustit. Opravované usnesení tedy může za určitých podmínek nabýt právní moci, přestože není opravné usnesení doposud pravomocné.

S uvedenými závěry Vrchního soudu v Praze se však neztotožňuje Nejvyšší soud ČR. Ten ve svém rozhodnutí naopak dovodil prodloužení lhůty k podání odvolání, nejedná-li se o „nově otevřenou lhůtu“ (tj. pokud lhůta pro podání odvolání proti opravovanému usnesení doposud neuběhla) a opravným usnesením bylo původní řádné poučení „nahrazeno“ nesprávným poučením o odvolání. Konstatoval přitom, že je nutné upřednostnit zájem účastníka řízení, který mohl legitimně předpokládat, že lhůta pro podání odvolání uplyne tak, jak je uvedeno v opravném usnesení.¹³¹

To co bylo uvedeno výše o nabytí právní moci usnesení o nařízení předběžného opatření, platí přiměřeně i pro usnesení, kterým soud podanému návrhu nevyhoví. V této souvislosti je však nutné vzít na vědomí § 76g OSŘ, na základě kterého se usnesení v určitých případech doručuje jen navrhovateli. Je tomu tak v případě vydání usnesení, kterým byl návrh na nařízení předběžného opatření zamítnut či odmítnut anebo bylo-li řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření zastaveno. Usnesení proto nabude právní moci, aniž se o podání návrhu ten, proti němuž návrh směřuje, vůbec dozví.

Vykonatelnost

Vykonatelnost soudního rozhodnutí se běžně odvíjí od právní moci. To ovšem neplatí v případě usnesení o nařízení předběžného opatření, které je vykonatelné dříve, než nabude právní moci.

Zatímco rozsudky, které neukládají povinnost k plnění, jsou vykonatelné právní mocí, jsou usnesení zásadně vykonatelná bez ohledu na právní moc. Lhůta k plnění proto běží od doručení usnesení, nepočal-li běh lhůty ex lege dříve. Uvedené vychází z § 171 OSŘ, který obsahuje obecnou úpravu vyko-

¹²⁹ HROMADA, M. *Poučovací povinnost v civilním procesu*. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 56.

¹³⁰ Např. v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. října 2013, sp. zn. 3 Cmo 279/2013, nebo v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. srpna 2015, sp. zn. 4 Co 121/2015.

¹³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. září 2016, sp. zn. 21 Cdo 1933/2016.

natelnosti usnesení. Ustanovení § 76d OSŘ nicméně obsahuje zvláštní právní úpravu ve vztahu k usnesení o nařízení předběžného opatření.

V případě rozhodnutí o předběžném opatření je vykonatelnost spojována s okamžikem vyhlášení usnesení o nařízení předběžného opatření. „*Skutečnost, že soud shledá důvody pro vyhlášení usnesení o předběžném opatření účastníku, jemuž se ukládá povinnost (§ 76c), neznamená, že již po vyhlášení lze předběžné opatření ihned vykonat.*“¹³² Přestože je již ten, jemuž se usnesením ukládá určitá povinnost, povinen předběžné opatření respektovat, musí návrhvatel s případným nuceným výkonem vyčkat do doby, než bude účastníkům doručeno usnesení o nařízení předběžného opatření.

Nebylo-li usnesení vyhlášeno, je vykonatelné, jakmile je doručeno tomu, komu ukládá určitou povinnost. Ještě tentýž den je proto účastník povinen předběžné opatření respektovat; tím není dotčena jeho možnost domáhat se změny rozhodnutí v odvolacím řízení.

Ohledně doručování platí, co bylo uvedeno výše u právní moci.

Bylo-li usnesení o nařízení předběžného opatření doručeno tomu, komu se usnesením ukládá určitá povinnost, vyznačí soud na usnesení doložku vykonatelnosti. Podkladem k takovému postupu soudu je zpravidla vrácení dokladu o doručení. Doložka vykonatelnosti je zásadní pro vykonávací řízení, není-li nařízené předběžné opatření respektováno. Vyznačení doložky vykonatelnosti na příslušném usnesení není na překážku, nebylo-li doručeno návrhovateli. Zásadní je, aby bylo doručeno tomu, komu se předběžným opatřením ukládá určitá povinnost (ať již účastníku řízení nebo třetí osobě).

Pro nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce není rozhodné, není-li usnesení o nařízení předběžného opatření doposud v právní moci (např. projednávali odvolací soud nařízené předběžné opatření). Rozhodná je právě a jen vykonatelnost předmětného usnesení.

Vykonatelnost je samozřejmě neodmyslitelně spjata s existencí samotného rozhodnutí – usnesení o nařízení předběžného opatření. Proto jestliže bude předběžné opatření zrušeno v odvolacím řízení nebo zanikne z jiného důvodu, zanikne spolu s předběžným opatřením i jeho vykonatelnost.

Na vykonatelnost usnesení, kterým nebylo vyhověno návrhu na nařízení předběžného opatření (tj. při odmítnutí nebo zamítnutí návrhu či při zastavení řízení), se již § 76d OSŘ nevztahuje, jelikož výslovně dopadá výlučně na usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že předmětná usta-

¹³² JIRSA, J. et al. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, str. 468.

novení upravující předběžné opatření v tomto neobsahují další zvláštní právní úpravu, aplikuje se obecné ustanovení upravující vykonatelnost usnesení.

Není-li návrhu na nařízení předběžného opatření vyhověno, a to ani zčásti, neukládá se usnesením nikomu z účastníků ani třetí osobě žádná povinnost. Z toho důvodu je ve smyslu § 171 odst. 2 OSŘ usnesení vykonatelné, jakmile bylo doručeno navrhovateli (ostatním účastníkům se usnesení nedoručuje). Vykonatelnost však lze v těchto případech považovat spíše jen za teoreticko-právní jev, jelikož s ní nejsou v praxi spojovány zásadnější důsledky.

1.8 Zrušení a zánik předběžného opatření

Občanský soudní řád vymezuje situace, za nichž dochází ke zrušení či zániku předběžného opatření. Ty jsou projevem dočasnosti předběžných opatření.

Zrušení předběžného opatření se odlišuje od jeho zániku tím, že ke zrušení dochází na základě rozhodnutí soudu, zatímco k zániku předběžného opatření dochází bez dalšího *ex lege* již při naplnění stanovených podmínek.

Zánik předběžného opatření

Předběžné opatření zanikne, jestliže: (a) navrhovatel nepodá v zákonné lhůtě nebo ve lhůtě určené soudem návrh na zahájení řízení (žalobu); (b) nebude návrhu ve věci samé vyhověno; (c) bude vyhověno návrhu ve věci samé a uplyne patnáct dní od vykonatelnosti rozhodnutí o věci; nebo (d) uplyne určená doba, po kterou mělo předběžné opatření trvat.

„Zánik předběžného opatření způsobuje, že usnesení, jímž bylo předběžné opatření nařízeno, pozbývá právní účinnosti, jinými slovy stává se neúčinným. Neúčinný titul sice nebyl (jiným rozhodnutím nebo ze zákona) zrušen, resp. nena-staly účinky, jež se tomu kladou naroveň, pročez jako takový existuje dále, avšak pozbyl způsobilosti mít vliv na ty právní vztahy, k jejichž regulaci původně sloužil.“¹³³

V případě nařízení předběžného opatření před zahájením řízení (tj. nikoliv podle § 102 odst. 1 OSŘ) je nezbytné podat návrh na zahájení řízení (žalobu) ve věci samé ve stanovené lhůtě; v opačném případě předběžné opatření zanikne. Lhůta pro podání žaloby přitom není lhůtou procesněprávní, ale hmotněprávní, a proto musí být žaloba ve lhůtě doručena soudu, nikoliv jen podána k poštovní přepravě. Podání žaloby opožděně či její nepodání vůbec má stejné důsledky.

Nevyhoví-li soud návrhu ve věci samé (žalobě), zanikne i předběžné opatření. Tento důsledek je spjat s nabytím právní moci rozhodnutí ve věci samé.

¹³³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. června 2009, sp. zn. 20 Cdo 5478/2007.